

«Перебудова» та
розпад
Радянського
Союзу

Логіка викладу

- 1) Початок «перебудови».
- 2) Загострення соціально-економічної кризи. Рівень життя населення.
- 3) Чорнобильська катастрофа.
- 4) Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980-х рр.
- 5) Загальноукраїнський страйк шахтарів.

Початок «перебудови».

Перебудова – курс, проголошений **М. Горбачовим** після приходу 1985 р. до влади у СРСР, який передбачав реформування економіки (від командно-адміністративної до ринкової), демократизацію суспільства і гласність в управлінні державою, відкритість зовнішньої

Особливості політики

«перебудови»

- **Гласність** - відвертість та правду в діяльності державних організацій.
- **Плюралізм** - свобода діяльності різноманітних політичних партій
- **Багатопартійність**
- **Ринкові відносини** - економічні відносини, які засновані на засадах вільного підприємництва, різних форм власності.

«Нове мислення»

Основні засади:

1. Пріоритет загальнолюдських цінностей над класовими.
2. Відмова від політики «поділу світу»
3. Ядерне роззброєння.

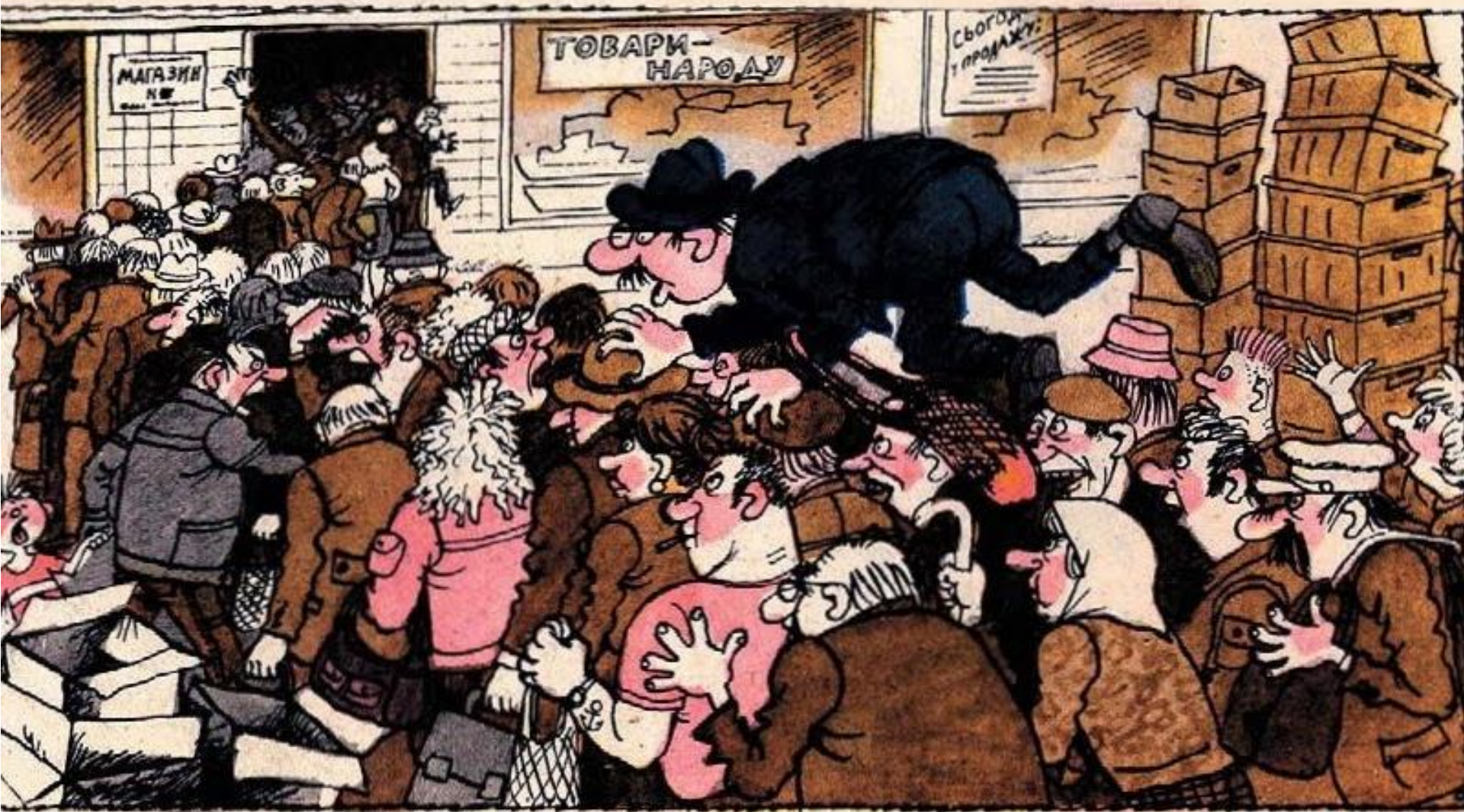
Політика прискорення

Розроблення довготривалих заходів, спрямованих на прискорений соціально-економічний розвиток країни, широке впровадження досягнень НТР, реорганізацію управлінської структури, на основі чого вирішити традиційні соціальні проблеми

Загострення соціально- економічної кризи

- ❖ Гальмування економічних реформ чиновниками
- ❖ Формування механізму спекуляцій та словживань
- ❖ Обмеження доступу приватної ініціативи
- ❖ Розбалансованість господарських зв*язків
- ❖ Падіння нац.доходу.

Рівень життя населення

— Вибачте, шановні, я тільки подивлюся, що дають!..

26 квітня 1986 р.– вибух Чорнобильської АЕС

Наслідки:

- Загибель 7 тис. ліквідаторів.
- Радіоактивне забруднення
- Величезні матеріальні та фінансові витрати СРСР, а згодом України.
- Підрив довіри до комуністичного керівництва УРСР, яке у перші дні намагалось приховатимасштаби і наслідки катастрофи

Особливості «перебудови» в Україні:

- уповільнений темп розвитку;
- порівняно низький рівень активності населення;
- тривале збереження при владі старої брежнєвської еліти;
- відсутність відвертого насилля як засобу вирішення внутрішніх проблем;
- перетворення Чорнобильської трагедії з екологічного чинника суспільного життя на потужний політичний.

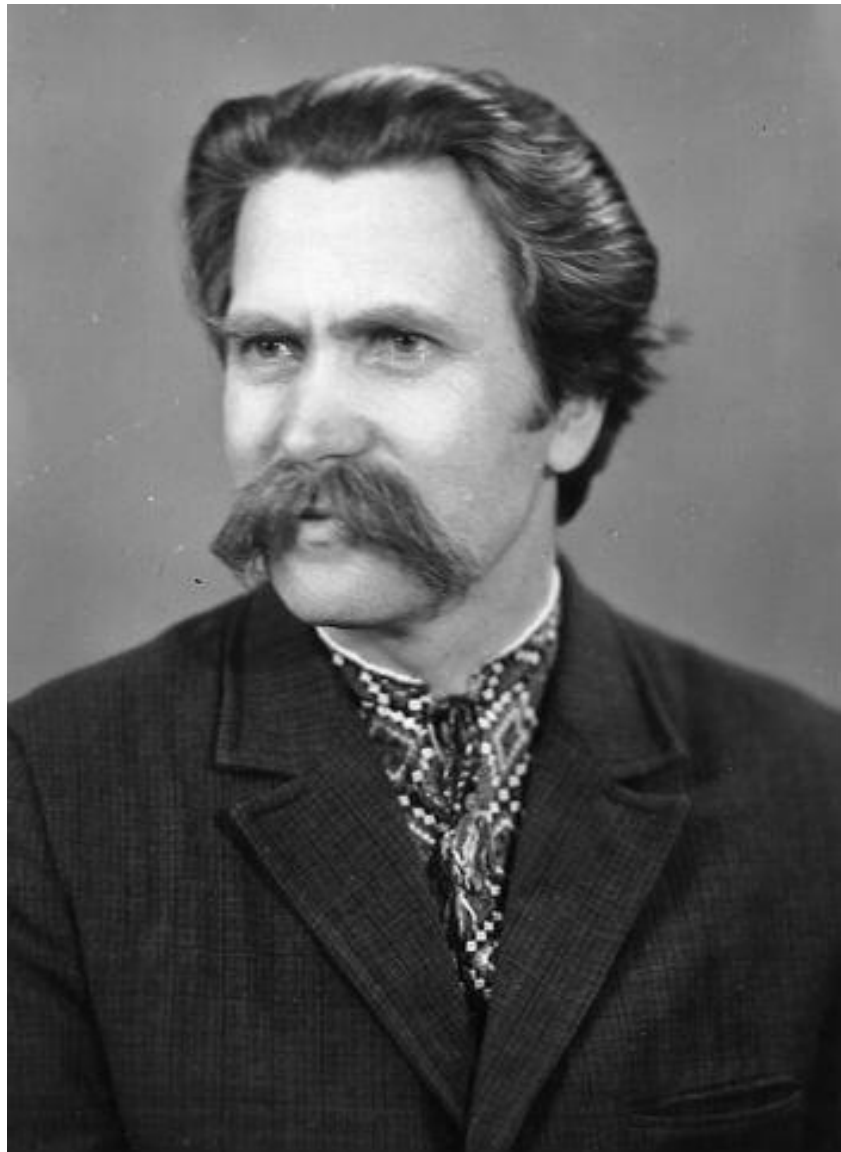
Щербицький - перший секретар ЦК КПУ у 1972 – 1989 рр.

Неформальні організації

Назва	Суть
Український культурологічний клуб (УКК). Серпень 1987 р., Київ	перша незалежна громадська організація в радянській Україні.
Товариство Лева. Жовтень 1987 р., Львів	добровільно працювала на відновленні пам'яток Личаківського цвинтаря.
Українська студентська спілка (УСС). Кінець 1989 р., Київ	у практичній діяльності УСС поряд із вимогами поліпшення життя і побуту молоді висувала і політичні вимоги
Українське історико-просвітницьке товариство «Меморіал». Травень 1989 р.	У його рішеннях було звернуто увагу на необхідність активізації реабілітації жертв політичних репресій,

Українська Гельсінська Спілка (УГС).

Березень 1988 р.

- Перша неформальна організація республіканського масштабу.
- Її лідером став **Л. Лук'яненко**.
- УГС стала наступницею Української Гельсінської Групи.
- У 1987 р. було відроджено видання першого в Україні легального незалежного громадсько-політичного журналу «Український

Страйковий рух

Причини страйків:

- невдале реформування економіки
- низька технічна оснащеність копалень, тяжкі умови праці

15 липня 1989 р. розпочався страйк на шахті «Ясинуватська-Глибока».

Через кілька днів страйкували вже 193 шахти з 400

Вимоги:

- Покращення соціальних умов
- Націоналізація майна КПРС
- Відставка уряду